

Letnik XV.

1883.

Št. 16.

Izhaja po dvakrat na mesec v Ljubljani, in to 10. in 25. dne, ko ga prebere in ne konfiscira policija.

Vrednik Jakob Aléšovec.

Posamezne številke se dobivajo, če jih kaj ostane, po 15 kr. v administraciji, Ključarske ulice (pod mestnim trgom) št. 3 v II. nadstropji.

Veljá celo leto 3 gld., pol leta 1 gld. 50 kr. in četrt leta 80 kr. za vsacega brez ozira na stan, narodnost in vero.

◊ Kdor ga bere in ga ni kupil, se bo, ako se zasači, ostro kaznoval. ◊

Pojdi no, baron Andrej!

To je že res preveč, kar se godi nam po Kranjskem. Vse bi raje gledali in trpeli: kebre po naših hrastih, gosence po vrtilih in zelnikih, črva v lesu, molja v kozuhu, kozla na njivi, vrabce v prosu, lisico med kokoši, jastreba v golobnjaku, volka med ovcami, mačko pri špehu, kugo med živino, vodo v čevljih, raka v želodcu, ščurke v kruhu, polža v salati, muho v juhi, trn v peti — sploh: vse to bi raje gledali in trpeli, kakor pa na prestolu kranjskem tega — recimo — barona Winklerja. Naj bi na tem stolu sedel najmanjši naših ljudi, ali magari tudi kak manj vnet Slovenec, bolje bi bilo, lajše in rajše bi mi prenašali to, akoravno bi nam ne bilo prav po volji, kajti ta prestol je napravljen za nas in naše otroke, za nikogar drugoga. Ta — recimo — baron Winkler je pa živa nadloga za nas, ki se svojega stola drži, kakor da bi bil prismoljen. Naj upijemo in se deremo na vse grlo nad njim, da bi šel, — toliko se zmeni za naš hrup, kakor mesec za pasje lajanje.

Res, to je preveč! Da bi se tisti dan, ktereга je prišel ta — recimo — baron Winkler, takrat še ne plemenitaž, na Kranjsko, za vekomaj izbrisal iz zgodovine ali vsaj prav črno naštrihal v naši pratiki! Kar je ta nadloga prišla na nas, nam gre vse narobe in pod zlo, kakor pri slabem gospodarstvu. Zgubili smo vse, kar smo imeli, zaporedoma so padli stebri našega nekdanj tako ponosnega poslopja: kupčijska zbornica, ljubljanski mestni odbor, deželni zbor s svojim odborom vred in zdaj slonimo le še na stebri kmetijske družbe, ki je pa tudi že tako trhljen, da bo podrl se, če se Slovenci količkaj zaženo vá-nj. Sploh, naše poslopje je že tako na kantu

in na bobnu, da si ga ne upamo več pokazati svetu ali celó bahati se ž njim — posebno na Dunaji ne, ker tam imamo le še borna dva poslanca, s kterima se pa, akoravno sta barona, ne moremo kaj ponosno postaviti.

In vsega tega je kriv baron Andrej, on in njegov mojster Taaffe, ki ga je z Dunaja sém poslal. Pa Taaffe naj bi že bil, on je daleč, njegovo oko bi ne videlo vsega, kar bi se tu godilo, ušesu bi se pa lahko kaj po naše poročalo. Taaffe nam toraj ni toliko škodljiv, ko — recimo — baron Winkler, ker on se preveč ravna po Taaffejevih ukazih in ne mara nič vedeti o tem, da smo mi boljši rod od Slovencev ter da nam mora z vso četo svojih uradnikov biti na pomoč zmiraj, posebno še pri volitvah. Ta — recimo — baron Winkler je toraj brun, ob kterem se na svojem potu zmiraj spodtikano, môra, ki nas še celó podnevi tlači; ako ne bo šel kmalu, prav kmalu, bomo začeli bolehati in mreti ne za rakom, ampak za Winklerjem v želodcu. Zdaj smo že tako obupni, da si ne vemo pomagati drugače, kakor se tem, da bomo napravili procesijo ter prosili našega boga, da bi se zopet enkrat ozrl na nas in nas rešil tega — recimo — barona Winklerja, te šibe, kakoršne do zdaj še nismo skusili. Naj postane vse, magari kralj ali cesar kje, le ne pri nas, da le od nas gre in če bi ne imel dosti drobiža za pot, prav radi mu ga zložimo, naše „tajčkrajnarce“ dajo v ta namen svojo zlatnino, pravo ali „talmi“, kakoršno imajo.

* * *

Vidiš, dragi mi baron Andrej, če misliš sploh kedaj storiti še kaj dobrega mojim nemškutarjem in nemškutarcam, obleci se in pojdi — pojdi, da nemčursko oko ne bo več videlo, ne uho več slišalo o Tebi! Saj vidiš, da

so tako hudi na Té, da se je bati za njihove možgane, kolikor jih še imajo. Daj, stori jim to ljubav, pa kmalu, da ne bo prepozno zá-nje. Morda Ti potem odpusté še grehe, ktere si storil proti njim, če prav ne veš zá-nje.

Zato, baron Andrej, pojdi, pojdi, da se bo vrnil med moje nemškutarje mir, ktereга kališ Ti, kar si prišel na Kranjsko. Pojdi no, pojdi!

„Brencelj“,
pooblaščenec nemčurjev.

Pirker ist noch Landesschul- inspektor!

Jezična Žefa.

Dons pa ne bom govorila jest, k' si o pasjih dneih morem tud' mal odpočit', ampak moja prijateljica Tončka, k' je zdej v Ltij' tam na oštarij, k' se prav' pri „Fortun“.

Pa nej dam raj njeno pismo ravno tako, kakor ga je ona pisala. Tončka piše tako:

„Jest sem v službi na oštarij pri „Fortun“, to je namreč tista oštarija, k' ima na tabli en rog, saj jo gotovo poznaš, jest sem zmiraj mislila, de je tist rog kozlov rog,

zdej je pa Lavrenčič nekaj ckinov gor napopal, de je vidit', ko de b' ven letel'; pa mende niso pravi, drugač bi bil Lavrenčič rog po konc' obrnil, de bi raj noter letel'. Tukej so napravli on dan eni prav čudni ldje tako nekaj enga konjcerta. Čist prefit tega konjcerta je bil namenjen pogorelcam v Trbojah; al k' sem jest vidla kako in kaj, sem s' koj mislila, ta bo žavtova za pogorelce, bo mende bolj za Lavrenčiča. In res! ves prefit je bil nekej čez 10 gid., to je pa blo ravno za godce, čeprav še teh niso zaslužil', k' so tako neusmiljeno drgnil' in trobil', de se je mrtvi kači srce trgalo; tako de se čudim, de vse te lepe in nobelj dame, k' so prišle, niso božjast' dobile, k' so drgač strašno cartlih, de jim vsak veterc škodje.

Ob ene enajstih so se pa govor' pričel', prvega je govoril en gospod dohtar Savlič, pa mende ne tist', k' je bil v Ibljan', tist' zna dobro slovensk' in je bil v Ibljan' hud Slovinc, zdej je pa samo tajč tolkel, in k' je izgovoril, so vsi upil': „koh!“. Jest, k' zastopim tud tajč, sem mislila, de so lačni, pa upijejo nad kuharco, de b' jim kuhala; pa sem zvedla, de je to blo zato, ker se jih pri cesarjevem prihod' prav nič slišal' ni, in jim je

„živijo“ grle zadrnil', zdaj so si jih pa raspotegval' de spet star „furm“ dobijo. Naenkrate pa začne en majhen gospod s špeglim govorit', jest ga ne poznam, pa more kej velicga bit', k' mu vsi pravjo Gerr Kolodvor, pa eno gospo ima zlo nobelj in prav zlo rdečo, de b' se lahko cingencel na nos' vžgal, tako gori; roke more pa gotov zlo lepe imet', k' je imela cel večer rokovice, de b' si jih ne umazala; govori pa samo z dohtarco, zato k' prav', de je ona pa dohtarca nejbelj nobelj v Ltij'; dohtarca je hči od enga šuštarja v Ibljan', fraua Kolodvorka je pa gotov kje za hišno služila, drugač se ne bla mogla vse noblikajt' tako s fendamenta naučit'. Te dve sta ves večer kričal' kakor pokrajcarske trobente.

K' je pa gospod Kolodvor svoj govor končal, so se pa zgrabil', in jest nisem družga mogla zastopit' kakor „erlih tajčar“, „erlih tajč reden“ itd. Zdej sem bla pa firbčna zvedet', kaj ta kreg pomen', sem pa zvedla, de je bil med njimi notri en gospod, k' se je bil nad tistim dolgopetcam jezil k' je pri ljudski veselici v Ibljan' službo kloftarja kmetov prevzel, k' so „živjo“ upil'; — in tega bi bil tist Kolodvor rad požrl, pa je premejen, zato pa ni družga gonil, kakor „nacjonal“ in „erlih tajč“; potem je pa mejhna šetina prilomila notri, oči je imela že na pol zaprte, napravljena je bla pa kot „jager“ in je ota prisegat', pa ji je tist gospod Nacjonal rekel, de naj gre spat, ali pa pit', de tukej ni časa za prisege in ne prostora, in ta špetir je bil zmeraj huj.

Nazadnje se en tajčar vjezi, Kalafander mu pravjo, zato ker mu je eden rekel, de ni tajčar, pa je res tajčar, je s Koroškega, ta pa plane in je bil še enkrat dalji, kot scer, udari na mizo, de so vsi kozarc' mazurko plesal', in upije iz vsoga grla, de je tajčar. Mejhen gospod zraven njega pa ga je za frak lovil, de ni čez mizo na onega skočil, k' mu je djal, de ni tajčar, jest pa sem se tako smejala, de sem skor počla, to je blo tako vidit', kakor stope, eden je skočil, eden sedel, kričal' so pa tako, de je že vsem sape zmanjkval'. Tacga še nisem vidla ne slišala, pa vender pravjo, de so bli nejbelj nobelj gospoda skup, to se mi tud' potem zdi, k' so gospe zmiraj v omedlevec padale, pa to dobro, de niso mogle nikamer past', k' so ble tako nažokane skup, kakor snopje. Pravjo, de je to nejbolj nobelj oštarija, k' je tud' tist gospod notri zahajal, k' so mu rekli Fensterek, zato k' je okna pobijal; men' se je zdel', ko de b' kako obletnico obhajal', mesto možnarjev so pa po mizah bil', jest ne vem, al je to res nobelj al ne, pa more že bit', k' so tako „koh“ kričal'; mi drug' k' nismo nobelj, živjo upijemo.

Zdej sem pa samo še firbčna, kaj bo vse iz tega prišlo; vsi bodo tožil', eden bo tožil zato, k' pravjo, de je kmete v Ibljan' kloftal, on pa prav', de se kloftuta da okrog ušes, pa ne po ustih; drug je že mende tožil zato, k' je Prajz, in mu je eden rekel, de nej Kranjce pri mir' pusti, k' si na Kranjskem dober kruh služ'; Kalafander bo tožil, de bo dokazal, de je res „erlih tajčar“, k' je Korošec, Kolodvor in njegova gospa bota tožila zarad razžaljenja ušes in k' ne smeta „erlih tajč“ zabavljat', dohtarjeva gospa bo pa tožila, de so premalo upil', k' je gluha in ni vsega dobro zastopila, Kalafandrova gospa bo pa tožila za odškodnino, k' se je njen gospod tako

jezil, de je bolan. Kaj bo iz vsega tega, ne vem; če bom kej zvedla, bom pa prihodnjič povedala; brž ko ne, bodo pa vse tiste nacionalarje iz Ltije izpokal', k' to more gospôd' strašno sitno bit', če jim kdo prav', de niso „erlih tajčarji“.

Tako mi piše Tončka, jest pa na to nič ne rečem, k' Ltijo dobro poznam. Drug pot bom pa jest kej družga povedala. Do ke pa zdrav ostanite!

Cmokavzar in Ušperna.

Izviren roman.

Iz kanibalsčine poslovenil Sivor.

(Dalje iz „Lj. Zvona“.)

III.

Kovač Breznos ni pri Prekleznu dobil niti jesti niti piti. Jako mu je tedaj krulilo po črevih in pajčevine so se mu delale v želodci, ko je prišel domov. Kakor volk je tedaj vrgel v sé, kar je Ušperna vsula in vlila v leseno, toda čedno, ker še včeraj zjutraj umito skledo. Potlej je pa Cmokavzarju in Ušperni zabičal, da morata ves večer, dokler se on ne vrne, treske kuriti, in niti stopinjice ne storiti skozi vežne duri, sicer bode oba ubil in jima po vrhu še kosti prerahljal. Potem je pa šel po opravkih.

(Opomnja prelagateljeva:

Izvirnika tretje poglavje je jako dolgo, polno dovtipnih pogovorov med Cmokavzarjem in Ušperno in samogovorov zapuščena Preklezna. Dejanje se pa s temi govori ne premakne dalje. Tudi so nekatere besede tako izvorno-kanibalske, da jim nisem našel primernih v slovenščini. Zato naj bralec ne zameri, da je moje tretje poglavje samo kratek odlomek izvirnega tretjega poglavja kanibalskega, in da v tem poglavju nismo nikogar ubili ali pretepli.)

IV.

Precej kamnito, napeto in dolgo stezo je dejal kovač Breznos pod podplate svojega življenja, ko jo je sekal proti koči mešetarja Macafizelnovega Ožbolta. Med potom se mu ni nič znamenitega pripetilo. Neki možakar je krevsal za njim. Zdelo se je Breznosu, da ga zalezuje. Počakal ga je za debelim hrastom, in potlej s svojo težko okovano palico po črepinji obrisal in na tla podrl. Bil je to Breznosov tovariš pri bankovških kupčijah in Breznos je, ogledavši mrliča, sam pri sebi rekel: Še nocoj bi mi bil pomagal, in še dolgo let bi bil živel, ako si se oglasil, kdo si. Zdaj si pa v krtovi deželi, in ne moreš mi pomagati; pa tudi jaz tebi ne morem več pomagati!

Ko Breznos prikrevsava do Macafizelnovega Ožbolta, jako se začudi, ko tam najde jako previdnega in predrznega podjetnika Rokomavsarja. Zareži se mu v zobe in pozdravi ga z navadno prijaznostjo:

— Tristo jezer zelenih in jedna copernica po vrhu! Sedem let so te mrcvarili na Ljubljanskem Gradu in v Gradiški, pa si še vender tako trden kakor si bil nekdanj, ti grča drenova. Pa poboljšal si se gotovo tudi, kocina ti plesniva. Zdaj ne boš več ubijal, ropal in požigal, kali?

— Poboljšal sem se pač, ljubi moj Breznos, ki si še vedno tako neotesan kakor si bil, odgovori nevoljno

Rokomavsar, na prevrnenem kolovratu sedeč. Kako se bogatinom pušča, to se ve da nisem pozabil, pa nekaj dobrega sem se naučil, kar se ti nikoli ne boš, to je čedno in človeško govoriti. To je nekaj vredno. Verjemi, da bi me na vislice obsodili, ko so me zadnjič zašili, ako bi bil pred gospodo neotesano in zarobljeno govoril tisti primojdusevski jezik, katerega si ti navajen. Ker sem pa čedno govoril, kakor se krščenemu človeku spodobi, sprevideli so, da sé nisem ves pognojil in pozverinil, in dali so mi samo deset let. Veš ljubi moj, zate bi bilo tudi dobro, da te malo vzamejo v šolo na Ljubljanski Grad. Tja pridejo roparji, požigalci, ubijalci in drugi taki silni popravljalci premoženjskih razmer. V začetku so taki kakor gorenjski rekrutje, ki po hlevu in žganji smrdé. V ustih jim je vedno kletev, psovanje, žuganje in pridušanje. Vse priimke ti privoščiijo, od pomladanske koprive do jesenskega podleska, od vsega, kar leze ino grede, kar po vodi in po zraku plava, na dan privlekó vse goveje in konjske bolezni, od lišaja do konjske smrti, in še navadnega hišnega orodja ti ne pusté pri miru. Vse ti rekó, samo človek ne. Potlej se pa počasi olikajo, in pozna se jim, da so dobre bukve brali. In to je lepo. Maček se gladi, pes se liže, celo strupena kača je vedno čedna in svetla; človek bi pa tega ne premogel? Vidiš kovač, tako bi tudi ti lahko bil, če te jedenkrat na Gradu počesejo, operó in ti jezik pogladijo. Samo nekaj nevarnosti bi bilo zate. Zadnje mesece sem često dobival bukve v roke s čudnimi, izmišljenimi ali morebiti resničnimi historijami. Tam pa ljudje tako zverinsko rohné in govore, tako se roté in psujejo, da kaj tacega nisem še slišal, akoravno sem med družbo razbojnikov, v kateri sem bil nad pol življenja živeti prisiljen, poslušati moral govorjenje narbolj zavrženih in gnjusnih ljudij. Ko bi ti, kovač, tiste povesti v roke dobil, še pohujšaš se mi, in marsiktero grivasto in lišajasto psovko pobereš in med ljudi zatrosiš, katere si poprej še izmisliti nisi mogel. —

Na te besede odgovori kovač na pol dobrovoljno na pol hudobno grohotaje: Ko bi te poznal, kropíva ti študirana, pripeljal bi táko na tvojo garjevo glavo, da bi ti otekla, kakor bi k turškemu bobnu prirastla. Pa poznavava se, poznavava, pasjedlakec ostriženi. Nocoj me ne boš govoriti učil, ampak pomagal mi boš sreberne kebre iz Prokleznovega hrama nositi. Govorila bova tudi na dalje vsak po svoje, ti z namazinim jezikom, jaz s cepcem; ko se dela lotiva, bova pa zopet jednaka. Samo ta razloček je med nama, da tebe takoj zašijejo v kljub tvojemu jeziku, ako količkaj počneš; mene surovega brdavsa pa še niso iztaknili, dasiravno nimam veliko menj na rovaši nego tvoja hudiču zapisana glavina. —

Po teh kolikor toliko prijaznih in iskrenih pogovorih je razbojniška trojica Breznos, Macafizelj in Rokomavsar v trudni pozni uri prestopila na dnevni red. —

Breznos je povedal, da ima potrebne ključe, da vé, kje so denarji, da ima Cmokavzarja in Ušperno pri sebi shranjena, in da bo sum tatvine letel jedino na Cmokavzarja, kateremu se za višjo gotovost tudi lahko kaj ukradenega blaga, na primer Prekleznovi ponarejeni petdesetaki, med obleko v vrečo vtakne. Rokomavsar je povedal, da je v srečnem, redkem položaji, da namreč vsi mislijo,

da je še v Ljubljani, on je pa že tukaj. Da je bil on pri tatvini, bo nemogoče dokazati. On že ve, kako bo govoril, če bo treba. — Macafizelj je pa povedal, da je pripravljeno zraven iti in ukradene reči spraviti. Da je on tatvine deležen, tudi nihče ne bo sumil. On je na glasu poštenega, pobožnega moža, in pri zadnjih občinskih volitvah ga je obče zaupanje sosedov celo v občinski odbor in v krajni šolski svet posadilo. — Srečen vspeh brez hudih nasledkov je tedaj gotov.

V.

Cmokavzar in Ušperna sta vzrastla v pokrajinah, kjer zori blaga vinska kapljica. V tacih krajih se rado pije in rado poje. Cmokavzar in Ušperna sta znala oboje, in tudi Preklezen je rad poslušal, če sta hlapec in dekla po večerji katero domačo in okroglo zakročila. Kadar je Ušperna zapela svojo najljubšo pesem:

„Pa je pjašala Anca,
Hišna spod kljancu,
Kje, kje čakal jo bom?“

in jej Cmokavzar s krepkim glasom odpel:

„Tamkaj zadaj za svinjakom,
Kjer te jaz najrajši čakam,
Tam, tam čakal tebe bom!“

kahljal se je Preklezen vselej od samega veselja in se z rokama držal za svoj krompirja in močnika poln želodec. Za Cmokavzarja in Ušperno je pa ta pesem imela poseben pomen. Ko so odvečerjali, odpeli in odmolili, zlezel je Preklezen za peč na svoj rženi otep, da tam stegne svoje hudiču zapisane ude na polhovo smrčanje.

Hlapec je imel svoje ležišče v otavi na hlevu; skrbna dekla je pa vselej šla malo pogledat k svinjam in kokošim. Tedaj sta pa počenila hlapec in dekla za svinjakovo steno; dekla pak je segla na svinjakov strop med stare koše, zlomljena kosišča iz drugo šaro ter izlekla zaprašen pisker; v tistem je pa bilo najboljšo staro vino, zadosti, da si poplakneta oba svoji vedno žejni grli. — Ni ga bilo skoro dne, da bi dekla ne bila imela priložnosti tisti pisker napolniti in previdno spraviti. Bilo je to jako idilično življenje.

Nocoj je bil pisker vina tudi pripravljen. Cmokavzarju je krulilo po trebuhu in zdehalo se mu je po polnem vinskem piskru, kakor lačnemu volku po jarčji crkovini za ograjo. Pa mož se je bal silovitega kovača Breznosa, ki mu je ostro prepovedal stopiti čez prag svoje prašne kolibe. Nazadnje je pa vendar poželenje vina, ki je neki tako nepremagljivo kakor ljubezen, premagalo strah pred Breznosovimi pestmi.

(Dalje prihodnjič.)

Pogovor,

kakoršen utegne kmalu kje biti med volilecem in njegovim poslancem, posebno neke vrste.

Poslanec. No, oče Mlinar, prav vesel sem, da Vas zopet zdravega vidim. Kako se Vam godi? Dobro, je li?

Volilec. Oj ne, bodi potoženo Bogu in tudi Vam, našemu poslancu.

Poslanec. Ej, da se Vam ne godi dobro? To se mi skoro neverjetno zdi, saj smo pri volitvah sijajno zmagali in zdaj smo v ogromni večini.

Volilec. Res je to, tega sem tudi jaz vesel. Ali glejte gospod, v kratkem imam plačati davek, pa nimam s čem. Posestvo je zadolženo, zarubili so mi tudi že živino —

Poslanec. Ali niste slišali, da smo dosegli to za vas, da se po uradnih z vami slovenski občuje? Le zahtevajte slovenske zapisnike in če vam bodo kljubovali, oglasite se pri meni, bom brž pritožil se zoper to v zbornici.

Volilec. Letos je bila slaba letina, toča in suša, skoro ne vem, kako bom preživel sebe in svoje otroke čez zimo in spomlad.

Poslanec. O, bo že šlo. Saj ste zvedeli, da bo zdaj v ljudskih šolah povsod prišel slovenski jezik do prave veljave.

Volilec. Tistim, katerim nam je povodenj toliko škode naredila, bodo vsaj nekoliko davka odpisali, mislim?

Poslanec. Res je, Hrvatje in Čehi imajo veliko več političnih pravic, kakor mi, zato ne smemo odnehati, da jih tudi mi dosežemo.

Volilec. Po sedanji strogi gozdni postavi kmet s svojo živino vred veliko škode trpi; ali bi se ta postava ne dala kaj preurediti kmetu in sploh posestniku v prid?

Poslanec. Vseučilišče ali visoke šole za naše sinove moramo dobiti v Ljubljano, to mora biti naša prva skrb. Saj imamo domačih, za to sposobnih profesorjev zadosti.

Volilec. Dobro bi bilo, če bi v tej zadregi dobil kje kaj na pósodo, pa ne na prehude obresti.

Poslanec. O, to bo že šlo, saj je sklenjena huda postava zoper oderuhe. Najbolje pa, da si napravite sami posojilnico ali založnico, pri kateri bote imeli zmiraj toliko kredita, kolikor ste vá-njo vložili.

Volilec. Naši občinski davki s prikladami vred so vsako leto viši, ker nam gosposke ukazujejo zdaj to, zdaj ono napraviti; posebno za nova šolska poslopja imamo grozne priklade.

Poslanec. Tolažite se s tem, da ljubljanski deželni odbor že dopisuje in odpisuje slovenskim občinam slovenski.

Volilec. Pri vseh teh nadlogah imamo pa še silno veliko beračev, ki nas vedno nadlegujejo; revežev je čedalje več.

Poslanec. Se ve da, „Narodni dom“, o katerem ste že slišali, se ne bo dal tako naglo zidati, a kedar bo stal, bo smel ponosen biti ná-nj vsak Slovenec.

Volilec. Tudi tatov in rogoviležev je preveč, menda zato, ker se jim po ječah predobro godi in se jih nič ne bojé. S takimi ljudmi morali bi ostreje ravnati po ječah.

Poslanec. Nasprotniki naši so čisto ob tla, ministerstvo stoji trdno, toraj se nam ni bati nič hudega. — Z Bogom, oče Mlinar! Če bote še kedaj potrebovali od mene kaj, rad Vam bom vstregel in pomagal.

(Poslanec gre, volilec pa debelo gleda za njim. Nauk si vsak lahko sam izumi.)

Pirkar je še deželni šolski nadzornik!

Krišpin Krišpovič.

Čudite se, gospóda moja, da me vidite pred sabo zdaj, ko vsaka, še jara gospóda, če le more, gre v toplice ali vsaj na kmete kam, ako ne iz potrebe, pa iz baharije. Tudi jaz sem hotel podati se za nekoliko dni, če ne dalje, vsaj v Šiško ali Udmat ali na Vič, da bi le „zrak spremenil“, ker so letos pasji dnevi res hudi, kar pride tisti sitni Suhadobnik s svojim buteljnostim „Ljudskim glasom“ ter me naprosi, da bi ga zagovarjal, ker je zopet zatožen 1. surovega napada „Brenceljnovoga“ vrednika, 2. takega pisarenja, da je uničevanje papirja ž njim škodljivo drugim, vzlasti slovenskim listom, ker bi se utegnil papir podražiti; 3. je stavljeno še vprašanje, če bi ne bilo tečno, ako bi si Suhadobnik nekoliko ogledal Studenec.

Po pravici moram reči, da mi ni nič kaj po volji zagovarjanje ne Suhadobnika, ne njegovega lista; ali kot vseskozi nepristransk in vesten zagovornik se podstopim tudi te neljube mi naloge ter bom poiskal vse dobre strani svojega klijenta Suhadobnika in njegovega „Ljudskega glasa“.

K prvemu, gospóda moja, je moj klijent Suhadobnik podoben tistim starim ljudem, ki so bili navajeni na pušanje in če jim par mesecev ni kdo vsaj nekoliko krvi spustil, jim ni bilo prav. Moj klijent že dolgo ni bil nikjer oštrigljan s svojim listom vred, zato ga je prišla srbečica po vsem životu, posebno zdaj o pasjih dnevih, zato se je zatekel v „Brenceljnovga“ vrednika, da bi ga oštrigljal — če prav s konjsko krtačo.

Pa saj ne veste, gospóda moja, kaj je moj klijent Suhadobnik. To je vpokojen ali penzijoniran davkar, ki je vedno brigal se za blagor ljudstva; gledal je namreč, da je v redu plačevalo davek. Zdaj, ko je v pokoji, je še večji prijatelj ljudstva, ker ne vleče toliko penzije, da bi mogel vsakega čez rame gledati; to pomanjkljivost hoče dopolniti s svojim „ljudskim prijateljstvom“, zato tudi po svojem slugi enake barve ponuja posebno po ljubljanski okolici tako, kakor Čič jesih, in kakor da bi brez tega lista ne mogel nihče zveličan biti, nihče plačevati davkov, iz katerih on vleče svojo — recimo — prepičlo penzijo. Le dajte mu večo penzijo, kakih par tisuč mu priložite in stavim glavo, da bo njegovega „ljudskega prijateljstva“ in tudi njegovega „Ljudskega glasa“ koj konec.

K drugemu. „Ljudski glas“ pravi, da tisti slovenski listi, ki se nemškutarjev branijo in pišejo zoper nje, kalé mir v deželi, ker dražijo nemškutarje. S tem, gospóda, pobratil se je Suhadobnikov list s „celjskim buteljnom“, kar je že iz tega razvidno, da priporoča dobro in slabo blago še tako hudega nemškutarja, če le dobro plača ali si list naroči.

K tretjemu. S tem površno pobranem je dokazano, da ne v možganih mojega klijenta in ne v predalih njegovega lista ni vse v redu. Vprašanje toraj: „Bi li ne bilo tečno, če bi si moj klijent vsaj nekoliko ogledal Studenec?“ pa še po tem malem ne bo težavno rešiti.

Jaz sem govoril, gospóda moja, in se zanesem, da bote s svojo razsodbo pravo zadeli.

Ljubljanska turnarka.*)

(Poje se po znani „turnarski“ ali po kaki drugi, saj gre po več napevih.)

Pin tajče ih frajla
Pesonderer art,
Fon beserer sorte,
Prav cimperlil cart.

Zato smo fersbêrung
Napravile me:
Da Lajpoh — Ljubljana
Nikol' bit' ne sme.

Avs Pêmen mir štamet
Moj tajčer papa;
Kranjica fon Šiška
Pa nemška mamá.

Mê tajčale bomo:
„Abêr in abêr;
Bi géc? O ih donke,
Cu havse ge mër.“

Prijatlice moje
Glih tiste krvi:
Le tajčes se folblut
Med nami dobi.

Pa bomo nosile
Trakove na šnajd,
Slovence dražile —
Bird dos uns a frajdl!

Če bila bi fant jest,
Glajh šrajb ih mih aju
In dizen zer bokeren
Turnerferajn.

Di farbe ist švare-rot,
Fergoldet zogár;
Zi tut gonc gut pasen
Avf brust und avf har.

Potem pokazala
Bi, kaj da jest znam:
Glajh haue ih ale
Sokólen cuzám!

Se svet me ne ahta,
Če sem kar takó;
Če nosim pa trak tak,
Pogledal me bo.

Ih habe gelezen
Fon Rom's kapitól,
Das genze geretet
Fom fajnde Sokól.

Sem rada še lačna,
Da imam le trak,
Ker v lačni želodec
Ne vidi mi vsak.

Avs dem ist erzihltih,
Kaj goska izdá,
Ben si nur reht boker
Postavit se zna.

Bin ih bi di jungfer
Fon Orileans;
Če kdo me pa snubi,
Ist mir oles ans:

V Ljubljani zgubljen je
Ves tajč kapitól,
Ist šon unteršriben
Naš štirb-protokól.

Kroate, Slobene,
Al' Turk al' Mazár;
Pa bodem „ja“ rekla,
De 'ma le denar.

Bo mēner šon hind sind,
Je ženska za to,
Da brani svoj cimper
Tako al' tako.

Te nemške trakove,
Bom vrgla ob tla,
Pripela drugačne,
Und feš bin ih da.

*) „Turnarke“ so tiste najnovejše prikazni, ki so v Ljubljani začele šopiriti se z nemškimi črno-rudeče-zlatimi trakovi ali tujimi barvami.

Za nemštvo umrla
Nikoli ne bom;
Da ge ih šon liber —
Magari — nah Rom.

Majn šocelj ist turnar,
Če prav ni fest fant;
Na njem mi dopada
Pa turnarski gvant.

Slovinci so grobi,
Ne znajo manír, —
Premalo držejo
Na ženski naš cir.

Naš turnar mi pravi:
„Ih kise di hand“;
Sokolec pa: „Vklanjam
Se“ — to ni galant.

Slovenski je jezik
Za cvile pregrob,
Posebno če 'majo
Več Pajhlovih zob.

Pa tajčarski jezik
Fir damen ist fajn,
Slovenski pa pavriš,
Fir noble gemajn.

Sloveniš cu šprehen —
To mene je sram,
Posebno pa tem bolj,
Ker slabo le znam.

To kranjsko le špraho
Mit megden ih špreh';
Med nami pa to je
Naglavni že greh.

Zato tajč naš kuhelj
Ne sme se zgubit',
„Švarc-rot-golden“ mora
Med nami vsaj bit'.

In uns hat der turnar
Zajn reserve-vé,
Bon er gonc kaput bird —
Pa pridemo me.

in že je hotela iti med „Podrožnikarce“ in „Švicarijuice“, kar ji svetuje prijateljica, naj poskusi z nemškim trakom. Gospa uboga, pripné črno-rudečo-rumeno (zlato) pentljo na prsi in glej čudo! Kar za dvajset let se pomladi, povrne se ji nekdanja krasota in zdaj se zopet vse drenja okoli nje. Nekega v Ljubljano prišlega neoženjenega kneza je na prvi pogled očarala tako, da je po svojem tajniku dal prašat, če ni morda vdova.

Dobro življenje.

- A. Ali jeste vi kedaj mesó?
B. Kaj pa da! kedar mi pade muha v močnik ali pa najdem grilja v ovsenem kruhu.

Pogovor.

- A. Oženil si se in kakor sem slišal, je tvoja žena prav lepa; povej mi, je mar tudi duhovita in učena?
B. Kaj še! Za take neumnosti je prepametna.

„Brencelj“ piše:

Gosp. M. P. pri P. Vaš spis o ponemčevanju in nemčurjih na K. smo si dobro zapomnili. Odgovor na vprašanje bote dobili o svojem času.

Gosp. P. J. v G. Morda Vam bo vstreženo s tem, kar najdete v današnjem listu. Ljudje so s svojim blagom res nadležni kakor judje, in če jim slučajno na pot prideš, pa se ne zмениš zá-nje, zaženo krik češ, da si jim sovražnik in jih zatiraš.

Gosp. L. T. v K. Vi preveč zahtevate; za Vaše poslano morali bi porabiti ves list, pa bi razen Vam in Vašim prijateljem ne vstregli nikomur. Kar se pa tiče družega, imate preveč zaupanja v „Brenceljna“; v veljavo stopivših sodeb še cesar ne more ovreči.

Gospodična M. L. v K. Sodimo, da Vi spadate k tistim maškaram, ki po Ljubljani zdaj nemške trakove nosijo. Morate biti še prav mladi ali prav — stari.

Gosp. V. R. na P. Tisto človeče ni vredno trganja, za „Br.“ je taka roba presuha. Morda kaj družega.

Gosp. J. Š. v L. Kakor vidite, porabljeno, le nekoliko spremenjeno. Hvala!

Gosp. J. V. v P. Obširnejih odgovorov tukaj ne moremo dajati, tudi ne vemo vsega, kar bi kdo rad zvedel od nas. Toraj brez zamere! — To velja tudi mnogim drugim, ki so se oglasili s kakim vprašanjem, pa ne dobe odgovora.

 Današnjemu listu priložena je 14. pola povesti „Ne v Ameriko!“ Kdor ni dobil ktere pole, naj se blagovoli oglasiti, da mu jo dopošljemo s prihodnjim listom, ki pride 10. septembra. — Da bi nas pa le tudi vslišal vsak, kogar smo potresli za zaostalo naročnino!

„Ljubljanske slike“

in pa

„Petelinov Janez“

se dobivajo še; slike po 60 in 70 kr., povest „Petelinov Janez“ pa po 40 in 50 kr., ravno tako je še nekaj „Koledarja“, „Ričeta iz Žabjeka“ in pa „Povesti iz sodnijskega življenja“ po 20 kr.; vse to pri
opravništvu „Brenceljna“.

Čudno.

V neki družbi bila je telesno dobro ohranjena gospá, ki nikakor ni hotela veljati za staro in je svoja leta skrivala. V pogovoru reče, da je stara 30 let. „To je pa res čudno, gospa, kaj tacega pa še nisem slišal“ — reče eden gostov, — „vaša hči, ki ima mojega prijatelja uradnika, je ravno toliko stara. Res čudno, da ste mati in hči obe enake starosti. Kaj tacega se ne primeri v vsakem stoletji.“

Čujte, čujte, gospodične,

kaj pomaga črno - rudeči - zlati trak!

(Resnična dogodba, kdor jo verjame.)

Je v Ljubljani gospodična, ki je že čez 25 let zdihovala po kakem snubaču, pa zastonj; ni ga bilo več. Že je ošla popolnem odpovedati se vsakemu upanju do možitve, kar vidi, da ljudje strašno gledajo za nekterimi „frajlami“, za ktere se prej po vsem mestu ni zmenila neoženjena duša. Kaj je temu vzrok? Ogleda tudi ona jih natančneje in kaj zapazi? Na prsih imajo pripete črno-rudeče-zlate pentlje, ki se svetijo kot biseri

Drugi dan prikaže se tudi ona s tako (prusaško) pentljo Vse dere za njo, jo občuduje Zdaj je nevesta, vzal jo bo milijonar Vse jo zavidajo. Ko bi ne bila pripela si na prsi one pentlje, bi bila kmalu — stara samica.

Druga dogodba. Gospá, ki je bila navajena v letih svojega cvetja na to, da so jo obletavali razni možki metulji in kadili ji, se je bila postarala in zvenela, da so jo častilci vsi popustili. To ji je strašno hudo delo